

ATTITYDER TILL SVENSKA SPRÅKET HOS GYMNASIEELEVER I STADEN JOENSUU

Teemu Tuomisto
Kandidatavhandling
i svenska språket
Humanistiska fakulteten
Uleåborgs universitet
Juni 2020

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING.....	3
1.1. Syfte	3
1.2. Material och metod	4
2. TEORETISK BAKGRUND.....	7
2.1. Attityder	7
2.2. Attityder till språk	9
3. ANALYS OCH RESULTAT	12
3.1. Informanter	12
3.2. Informanternas attityder till svenska språket.....	15
3.3. Faktorer som påverkar mycket	16
3.4. Faktorer som påverkar lite	18
3.5. Svenskans nyttighet i östra Finland	21
4. SAMMANFATTANDE DISKUSSION.....	24
LITTERATUR	26
BILAGA. FRÅGEFORMULÄR	27

1. INLEDNING

Före mina studier vid Uleåborgs universitet bodde jag i Joensuu och där märkte jag att attityderna mot svenska språket är starka. Ämnet har fascinerat mig sedan jag flyttade därifrån. Därför bestämde jag mig att undersöka attityder till svenska språket hos gymnasieelever i östra Finland.

I Joensuu studerade jag logistik i yrkesskola och där hörde jag många av mina vänner säga att man inte behöver lära sig svenska och att det är svårt att förstå språket. Jag hjälpte mina vänner att göra deras uppgifter och talade lite svenska med dem. Själv kommer jag från västra Finland och har alltid tyckt att det är nyttigt att lära sig svenska. När jag flyttade till Joensuu, tänkte jag på varför svenska språket är ett spöke för många människor? Jag ville ta reda på vilka faktorer som påverkar deras attityder. Joensuu ligger nära gränsen till Ryssland och man hör mycket ryska i staden. Många av mina vänner tyckte att det ska vara nyttigare att lära sig ryska i östra delarna av Finland.

Attityder till språkinläring eller ett visst språk fascinerar mig mycket och det är därför jag valde temat till min kandidatavhandling. Jag har alltid haft positiva attityder till svenska och till språkinläring och lärt mig både germanska och romanska språk, till exempel svenska och italienska. Därför vill jag forska i saken lite mer och ta reda på vilka attityder unga vuxna idag har gällande svenska språket.

1.1. Syfte

Syftet med min kandidatavhandling är att forska i gymnasisternas attityder till svenska språket i Joensuu. Jag undersöker temat ur östra finländarens perspektiv och tar reda på vilka slags attityder gymnasisterna har idag gällande svenska språket. Jag vill veta, hur stort antal av informanterna ser på svenska språket som ett nyttigt ämne och hur stort antal tycker att de inte kommer att behöva svenska språket i framtiden och hur informanterna motiverar sina svar.

Jag svarar på följande frågor:

1. Vilka slags attityder har gymnasisterna i Joensuu gällande svenska språket?
2. Vilka faktorer påverkar deras attityder gällande svenska språket?
3. Är det nyttigt att lära sig svenska i Joensuu enligt gymnasisterna?

1.2. Material och metod

Som materialinsamlingsmetod använde jag en enkät, som jag skickade via posten till ett gymnasium i Joensuu. Jag tog kontakt till gymnasiets lärare i svenska språket och rektorn i februari 2020 och frågade om det är möjligt att skicka enkäten dit för studerandena att fylla i på en lektion. Enkäten svarades av 39 gymnasiets andraklassare och fem förstaklassare. Jag presenterar informanterna mer i analysdelen.

Enkäten består av 23 frågor, både flervalsfrågor och öppna frågor. Frågorna söker svar på hur informanterna ställer sig till svenska språket i östra Finland samt vilka faktorer påverkar informanternas attityder till svenska språket, till exempel om det spelar någon roll till attityderna om man har svensktalande släktingar eller kontakter med språket på fritiden. Jag undersöker med andra ord hur informanterna ser svenska språkets ställning i östra Finland i dag om undervisningen i svenska språket ska fortsätta att bli ett obligatoriskt ämne enligt informanterna i östra Finland. Jag tar också reda på om diskussion i sociala medier har någon roll i gymnasisternas attityder till svenska språket.

I enkäten berättar jag vem jag är och att jag skriver min kandidatavhandling om attityderna till svenska språket hos gymnasisterna i staden Joensuu. Jag förklarar också att det inte är obligatoriskt att svara på frågorna. Jag valde att skriva enkäten på finska eftersom jag ville att den som svarar på frågorna förstår allt på rätt sätt.

Enkäten är i pappersform, eftersom jag inte har så många informanter att jag skulle behöva göra upp statistik över deras svar elektroniskt. Det kändes också lättast för mig att analysera enkäterna i pappersform så att jag inte behöver titta på datorns skärm hela tiden och att jag kan själv kategorisera enkäterna på så sätt som är bäst. Jag kommer att förstöra enkäterna när min kandidatavhandling är färdig. Alla översättningarna av informanternas exempelsvar är mina egna. Enkäten finns som bilaga i slutet av min kandidatavhandling.

I min kandidatavhandling använder jag både *kvalitativ* och *kvantitativ* forskningsmetod. Jag använder *den kvalitativa metoden* när jag analyserar informanternas svar i öppna frågor och *kvantitativa* när jag presenterar information med siffrorna. Sirkka Hirsjärvi, Pirkko Remes och Paula Sajavaara skriver om dessa två metoder i boken *Tutki ja kirjoita*. I *den kvantitativa metoden*, med andra ord i den numerära metoden betonar man allmänna lagar inom orsaken och verkan (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009: 139). Forskarna framställer *den kvantitativa metoden* på följande sätt. De skriver om att i vardagslivet frågar vi ofta till exempel: Hur ofta? Hur mycket? Hur många? När? Hur långt borta? Alla dessa frågor är *kvantitativa*. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009: 160)

Den kvalitativa metoden istället svarar till exempel på följande frågor: Är boken spännande? Är filmen spännande? Är vinet gott? Ser dräkten bra ut? Dessa frågor är sådana man kan inte svara på med hjälp av *den kvantitativa metoden*, alltså de bestämmer inte kvantitet. Som utgångspunkt i *den kvalitativa metoden* är att beskriva det verkliga livet. De också fortsätter att i *den kvalitativa metoden* man försöker att forska i forskningsobjektet så helhetsbetonat som möjligt. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009: 160–161)

Hirsjärvi, Remes och Sajavaara lyfter också fram av vilka saker man är intresserad av i *den kvalitativa metoden*. Man är intresserad av till exempel språkens olika gemenskaper, reflektion och att förstå betydelsen i texten eller handlingen. Hirsjärvi, Remes och Sajavaara förklarar dessa saker på så sätt att i språkens olika gemenskaper fokuserar man på språket som en kommunikationsmetod samt som en del av kultur. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009: 165–166)

Hirsjärvi, Remes och Sajavaara skriver också om Henwood och Pidgeons påstående på följande sätt: Henwood och Pidgeon påstår att man ser *den kvalitativa metoden* ganska smalbasigt och förenar den antingen med vissa materialinsamlingsmetoder, till exempel intervjuer och fältstudier, eller med den onumeriska egenskapen hos *den kvalitativa metoden*, till exempel med muntliga förklaringar. (Henwood & Pidgeon via Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009: 136)

Attityderna mot eller till ett visst språk kan också forskas med hjälp av den så kallad *matched guise-metoden*. Catrin Norrby och Gisela Håkansson definierar denna metod i deras bok *Introduktion till sociolingvistik*. Deras definition är att man spelar in tvåspråkiga människors tal på två olika språk och blandar språkproven och låter försökspersonen berätta sina attityder till talarna. Om det ena språkprovet värderas högre än den andra tolkas det sedan att det är bara språket som bestämmer attityderna. (Norrby & Håkansson 2010: 347)

Jag bestämde mig att inte använda metoden även om jag visste att metoden finns till och därför presenterar jag den metoden inte mer. Jag vill ta reda på vilka faktorer påverkar till ungdomarnas attityder gällande svenska språket så jag tänkte att denna metoden inte skulle passa för mig eftersom den inte ger information om faktorer bakom informanternas attityder. Jag bestämde mig att använda en enkät eftersom jag hade ingen möjlighet att få tvåspråkiga informanter som behövs att metoden ska fungera rätt. I enkäten finns flervälsfrågor och öppna frågor gällande mina forskningsfrågor som hjälper mig att bygga upp en bra bild av informanter och deras attityder gällande svenska språket. Också om jag använde *matched-guise metoden* skulle den kräva mer arbete för mig eftersom mina informanter bor i östra Finland.

När jag analyserar mitt material och hittar svar på mina forskningsfrågor delar jag enkäterna i fyra kategorier: positiva, något positiva, något negativa och negativa. Jag analyserar informanternas svar i enkäterna en kategori åt gången och jämför informanternas svar i alla fyra kategorier, då får läsaren en bra bild över informanternas attityder. Att dela enkäterna i olika kategorier kändes lättast för mig eftersom den hjälpte mig att snabbt hitta likheter och olikheter i informanternas svar. Jag jämför också mina svar till tidigare forskningar och kommenterar hur mina resultat skiljer från tidigare forskningsresultat. Det är inte säkert om informanternas svar är sanningsenliga eftersom jag inte var på plats då informanterna fyllde i enkäterna.

2. TEORETISK BAKGRUND

Det har gjorts många tidigare forskningar om finländarnas och finska skolelevernas attityder till svenska språket. Här presenterar jag viktiga begrepp gällande mitt tema samt tidigare forskningar jag tycker är intressanta och värda att läsa.

2.1. Attityder

I boken *Språksociologi* presenterar Einarsson begreppet *attityd* som ett grundläggande begrepp inom språkpsykologin. Begreppet har också blivit centralt inom språksociologin sedan 1970-talet. (Einarsson 2009: 217)

Einarsson presenterar Fishbein och Ajzens definition av attityd i sin bok. Deras definition är att attityder har någon slags tendens att visa gillande eller ogillande mot en viss företeelse. Företeelsen kan vara en person eller ett objekt, även ett språk eller en språkgrupp. (Fishbein & Ajzen via Einarsson 2009: 217) Eero Mustila fortsätter i sin doktorsavhandling att attityder uttrycker människornas värden och normer (Mustila 1990: 9). Einarsson betonar också att attityder kan ge information om till exempel en persons eget ställning till sitt språk. Han skriver att många personer kanske tänker att attityder är något som riktas mot andra än en själv. (Einarsson 2009: 217)

Attityder delas in i tre grupper: *kognitiva*, *evaluativa* och *konativa*. Dessa tre komponenter presenteras av Deprez och Persoons. (Deprez & Persoons via Einarsson 2009: 217). Ändå påpekar Einarsson att det inte är lätt att skilja gränserna mellan dessa tre komponenterna (Einarsson 2009: 218).

Enligt Fishbein och Ajzen upptar den kognitiva komponenten alla sorters föreställningar som man har om attitydobjektet. (Fishbein & Ajzen via Einarsson 2009: 217–218). Einarsson påpekar att vissa föreställningar kan bygga på exakt och detaljrik information och andra kan bygga på vag och ofullständig information, med andra ord, stereotyper. Han fortsätter också att till sådana föreställningar också fogas en evaluativ komponent som i sin tur påverkar vår handlingsberedskap i förhållande till det som attityden riktar sig mot, konativ komponent. (Einarsson 2009: 218)

I Einarssons bok presenteras den evaluativa komponenten som en central del i attityder. Einarsson skriver om den evaluativa komponenten på följande sätt: ”Det är nämligen här som föreställningarna kopplas till ett känslomässigt inslag, som kan graderas från en positiv, accepterande pol till en negativ avvisande pol.” Einarsson säger också att vi börjar att tala om fördomar när felaktiga föreställningar förbinds med värderingar. När våra fördomar blir extremt negativa blir de till en hatbild. Enligt Einarsson den konativa komponenten hjälper oss på olika sätt agera enligt våra föreställningar och värderingar. (Einarsson 2009: 218).

Einarsson förklarar attitydernas funktion i sin bok så att de hjälper oss att förstå livet bättre genom att de organiserar och förenklar världen runt om oss. Med hjälp av dem kan vi skydda oss från obehagliga sanningar om oss själva och ta hand om att vi inte blir straffade av omgivningen. (Einarsson 2009: 218) Eero Mustila hänvisar till Triandis i sin doktorsavhandling och skriver följande om attitydernas funktion. Enligt Triandis kan attityderna hjälpa oss att dra nytta av omgivningen positivt och reducerar omgivningens bestraffning (Triandis via Mustila 1990: 15).

Attityder utvecklar sig tidigt i barndomen när vi börjar att socialisera med varandra. (Harvey & Smith via Einarsson 2009: 218–219) Einarsson lyfter upp två socialisationsperioder: *primära socialisationen* och *sekundära socialisationen*. Under den primära socialisationen har föräldrarna en viktig roll för barnets attitydutvecklande. Einarsson lägger också till att föräldrarna kan påverka barnens attityder ofta omedvetet. Einarsson svarar på frågan hur attityderna överförs från föräldrarna till deras barn på så sätt att barnen imiterar föräldrarnas beteende och identifierar sig med föräldrarna. Under den sekundära socialisationen tillkommer det också andra påverkare som spelar en stor roll i barnens attitydutveckling. Einarsson nämner till exempel kamrater, lärare och massmedier. Han lägger till att just dessa attityder är de som är svårast att förändra. (Einarsson 2009: 219)

2.2. Attityder till språk

Einarsson lyfter fram i sin bok att om man har vissa slags attityder mot eller till ett visst språk, man också har ganska lika attityder till folket som talar språket. (Einarsson 2009: 218) Det här är en viktig sak inom språksociologin.

I boken *Monikielinen Eurooppa kielipolitiikkaa ja käytäntöä* av Marjut Johansson och Riitta Pyykkö diskuteras det om finländarnas attityder och intresse för svenska språket. Johansson och Pyykkö hänvisar till exempel till Finska Utbildningsstyrelsens forskning *Toisen kotimaisen kielen opetuksen kehittämisen suuntaviivoja* från år 1999 och många pro gradu-avhandlingar vilka har gjorts av blivande lärare i svenska språket. Johansson och Pyykkö presenterar olika forskningsresultat. Till exempel i Undervisningsstyrelsens undersökning kommer det fram att 63 % av elever i grundskolan har inget intresse att lära sig svenska. Det presenteras också att i båda forskningarna är flickor mer intresserade av att lära sig svenska språket än pojkar. (Undervisningsstyrelsen via Johansson & Pyykkö 2005: 330) I många pro gradu-avhandlingar har resultaten varit ganska lika, till exempel det skrivs i Johansson och Pyykkös bok att flera elever tycker att svenska är nyttigt med tanke på att få ett arbete (Kerckänen via Johansson & Pyykkö 2005: 330). Det presenteras också resultat från Heidi Myllyniemi pro gradu-avhandlingen. Myllyniemi skriver att många av eleverna tycker att det skulle vara bättre om svenska var ett valfritt ämne och antar att deras intresse för svenska språket skulle vara högre om det inte var ett obligatoriskt ämne i finska grundskolor. (Myllyniemi via Johansson & Pyykkö 2005: 330)

Allardt har gjort en attitydundersökning till Folktinget vilken heter *Vårt land, vårt språk – Kahden kielen kansa*. Det diskuteras i undersökningen om finländarnas attityder till svenska språket och svensk kultur. Det frågades till exempel är svenska språket en betydelsefull del av finska samhället och skulle det vara någon slags förlust om svenska språket och kultur dog ut i Finland, till den här frågan svarade positivt 70 % av informanterna. (Allardt 1997: 56)

I Allardts undersökning kommer det också fram att kvinnor har mer positiva attityder till svenska språket än män. 75 % av kvinnor tycker mer eller mindre att svenska språket är en grundläggande del av finska samhället. Motsvarande antal bland män är 65 %. Det kommer fram också flera intressanta resultat. Upp till 92 % av människor som har avlagda studier i någon högskola antar att svenskans bortfall skulle vara en skada medan bara 62 % av människor som inte har avlagda studier i någon högskola tycker på samma sätt. (Allardt 1997: 58)

Det hade också frågats om det skulle vara viktigare att lära sig ryska istället. Det kommer fram i undersökningen att det är viktigare att kunna svenska än ryska. Störst skillnad kommer fram bland kvinnor och män. 70 % av kvinnor tycker att svenskan är viktigare än ryska medan 61 % av män tycker på samma sätt. Det kan tolkas att ungdomarna är mer intresserade av svenska än ryska, mer än alla andra åldersgrupper. (Allardt 1997: 60)

Finlands Svenska Tankesmedja, Magma, publicerade år 2013 Åsa Bengtssons undersökning *Opinionsmätning om svenskans ställning i Finland*. I undersökningen fokuserar Bengtsson på vilka attityder finländarna i olika åldersgrupper har gällande svenska språket och finns det skillnader mellan regionerna i Finland gällande svenska språket. Undersökningen svarades av män och kvinnor mellan åldern 15–79 och var utförd av Taloustutkimus. I undersökningen kommer det också fram ganska lika saker som hade kommit fram i Folktingets undersökning. I Bengtssons undersökning kommer det fram att antalet människor som tycker att svenskan är en betydelsefull del av finska samhället är lägre än år 1996: År 1996 var antalet 70 % och år 2013 var antalet 63 %. (Bengtsson 2013: 2, 4)

Bengtsson lyfter upp också att 73 % av finländare tyckte år 1996 att det är en skada om svenska språket och svensk kultur skulle dö ut i Finland men år 2013 var antalet 67 %. Antalet är också lägre om man undersöker hur stort antal av 15–24 åringar ger stöd till obligatorisk undervisning i svenska språket i Finland. År 2013 var antalet 42 % medan år 1996 var antalet 49 %. Det fanns också regionala skillnader i stödet. Till exempel i norra och östra Finland var stödet svagast medan i södra Finland var stödet starkare. (Bengtsson 2013: 5, 10, 11)

Bengtsson framhäver också faktorer vilka förklarar inställningen till svenska språket i Finland år 2013. Enligt Bengtsson spelar till exempel kön och åldern, utbildningen, region och språkkunskaper en stor roll till inställningar mot eller till svenska språket. Bengtsson lyfter upp att äldre finländare och kvinnor hade mer positiva inställningar till svenska språket än män och unga finländare. Hon konstaterar också att de människor som var mer utbildade hade mer positiva inställningar till svenska språket än människor som var mindre utbildade. Bengtsson lyfter också upp att ju bättre kunskaper i svenska språket personen har desto positivare är personens inställningar till svenska språket. (Bengtsson 2013: 14–15)

Eero Mustila har år 1990 också forskat finska gymnasisternas attityder till svenska språket i sin doktorsavhandling *Finska gymnasieelevers motivation för, attityder till och intresse för svenska*. Enligt Mustila fokuserar undersökningen till elevernas vilja att lära sig svenska, deras motivation, deras intresse för och deras attityder till svenskinläring samt svenska språket, svensktalande människor och Sverige. (Mustila 1990: 11)

3. ANALYS OCH RESULTAT

I detta kapitel presenterar jag mina informanter och forskningsresultat. Jag har delat kapitlet i fem delar. Först presenterar jag mina informanter och senare lyfter jag fram informanternas svar och svarar på mina forskningsfrågor. Jag jämför också mina svar till tidigare forskningsresultat och tar reda på hur mina svar skiljer från tidigare forskningar, till exempel om det finns skillnader i viljan att lära sig svenska nuförtiden. Jag analyserar informanternas svar både kvantitativt och kvalitativt för att det är lättare att ge några svar med siffrorna. Jag hänvisar också till informanterna. I sådana ställen har jag själv översatt deras svar till svenska eftersom frågeformuläret var skrivet på finska.

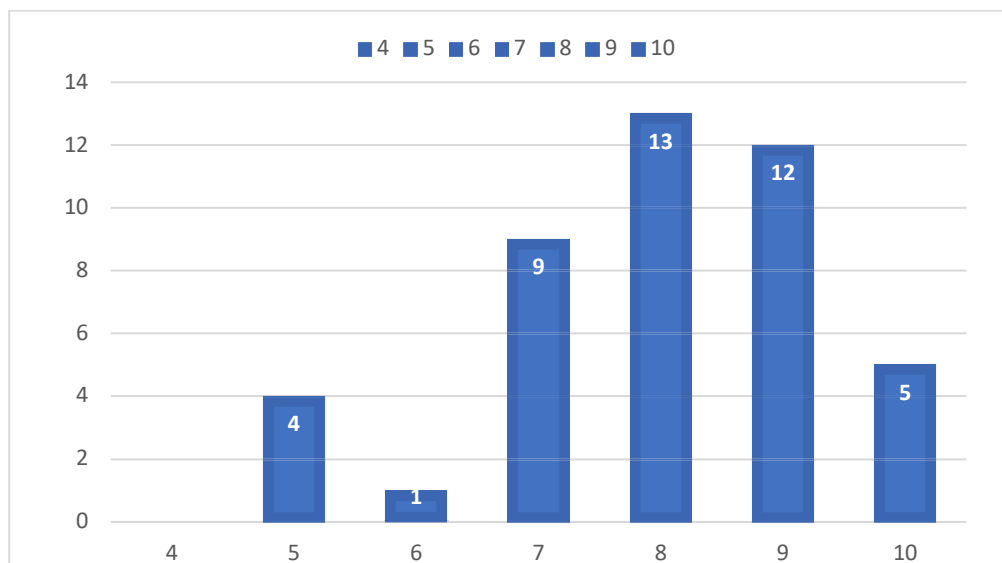
3.1. Informanter

Jag samlade in informanternas svar med hjälp av en enkät som jag skickade till ett gymnasium som ligger i Joensuu. I enkäten frågade jag först några allmänna frågor som hjälpte mig att bygga upp en bild av mina informanter. Sådana frågor var till exempel årskurs, modersmål, kön, språkkunskaper i andra språk än svenska och språkkunskaper i svenska.

Jag har 44 informanter därav 26 är kvinnor och 17 män och en vill inte avslöja könet. 39 informanter är andraklassare och fem förstaklassare. 42 informanter är helt finskspråkiga, en är tvåspråkig med finska och något annat språk än svenska och en informant är enspråkig med något annat språk än finska eller svenska. Enligt konversation med gymnasieläraren via e-post är det inte möjligt att välja lång (A) svenska i deras trakter och därför studerar alla mina informanter medellång (B) svenska (E-postmeddelande med gymnasieläraren, 5.2.2020.).

Saken som överraskade mig var att antalet informanterna som har studerat valfria språk var större än antalet bland informanterna som har studerat bara svenska och engelska. 26 informanter av 44 (59 %) har studerat valfria språk vid sidan av svenska och engelska. 18 informanter (41 %) har studerat bara svenska och engelska.

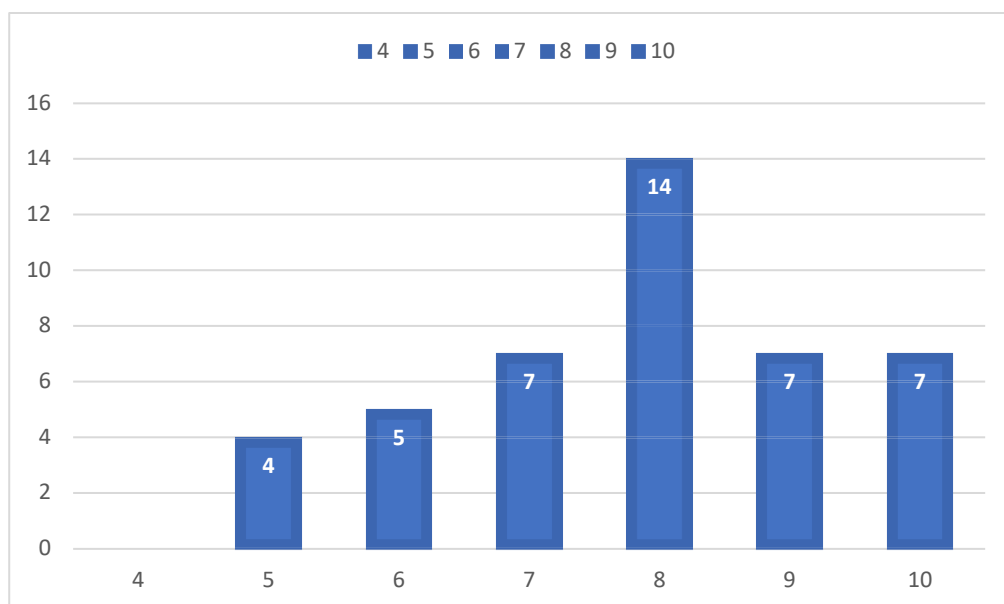
I enkäten frågade jag hur informanterna själv bedömer sina kunskaper i svenska språket hittills och vilket var deras betyg över förra kursen i svenska språket.

Figur 1: Vilket betyg ger informanterna till sig själva över sina kunskaper i svenska hittills? Betygen syns horisontalt och antalet informanterna vertikalt.

Som det syns i figuren ovan har ingen informant gett skolbetyget 4 över sina kunskaper i svenska. Skillnader mellan informanterna är ganska klara. De flesta informanter, 34 av 44 informanter, tycker att deras kunskaper i svenska motsvarar skolbetygen 7, 8 eller 9. Av 44 informanter 9 anser att sina kunskaper motsvarar skolbetyget 7, 12 ger betyget 9 och de flesta, 13, ger betyget 8 över sina kunskaper i svenska. I figuren ovan syns det också att 5 informanter ger betyget 10 över sina kunskaper i svenska och bara en informant ger betyget 6 över sina språkkunskaper.

Det kommer också fram att minoriteten av informanterna, 5 av 44 informanter, bedömer sina kunskaper i svenska med ett försvarligt betyg, alltså med betygen 5 eller 6. När man jämför mina resultat som syns i figuren ovan med Allardts resultat kommer det fram att i min undersökning är informanternas egen åsikt över deras kunskaper i svenska bättre. I figuren ovan syns det att över hälften av informanterna, 25 av 44, bedömer sina kunskaper med betygen 8 eller 9. I Allardts undersökning över hälften av informanterna bedömer sina kunskaper i svenska med betygen 4–6 (Allardt 1997: 53).

Figur 2: Vilket var informanternas betyg på förra kursen i svenska? Betygen syns horisontalt och antalet informanterna vertikalt.

I figuren ovan syns betygsfördelning över informanternas förra kurs i svenska. 14 av 44 informanter har fått betyget 8. Jämfört med figur 1 har de flesta informanterna också gett betyget 8 till sig själva över deras svenskkunskaper. I figur 1 syns det att 13 av 44 informanter ger betyget 8 till sig själva. Det kommer också fram i figur 2 att ingen informant har fått ett underkänt betyg på förra kursen. 7 informanter har fått betyget 10 men jämfört med figur 1 har 5 informanter själv bedömt sina kunskaper i svenska med betyget 10. När man analyserar fördelningen i betyget 9 är resultaten motsatta. Det syns i figur 2 att 7 informanter har fått betyget 9 samt det syns i figur 1 att antalet informanter som har själv bedömt sina kunskaper med samma betyg är nästan dubbelt.

Antalet informanterna som har fått betyget 5 är detsamma som i figur 1 och antalet informanterna som har fått betyget 7 skiljer inte så mycket. Jämfört med figur 1 är antalet informanterna större som ger betyget 7 över sina kunskaper än antalet informanterna som har fått betyget 7 på förra kursen. Det som är intressant när man jämför figur 1 och figur 2 är att antalet informanterna som har fått betyget 6 är större än antalet informanterna som ger betyget 6 över sina kunskaper. Bara en informant tycker att sina kunskaper i svenska motsvarar skolbetyget 6 men 5 informanter har fått betyget 6 på förra kursen.

3.2. Informanternas attityder till svenska språket

Jag delade informanternas svar i fyra kategorier: positiva, något positiva, något negativa och negativa. Jag bestämde mig att dela enkäterna i dessa delar för att det fanns sådana svar som var till exempel negativa men var dock inte neutrala. Informanternas attityder har fördelat sig på följande sätt: 12 har positiva och 11 något positiva attityder. 8 har något negativa attityder och 13 har negativa attityder. Jag gjorde fördelningen enligt informanternas svar i enkäterna och hur informanterna motiverar sina svar i öppna frågor.

I enkäten frågade jag vilka slags känslor väckte det när informanterna först började att studera svenska, till exempel i högstadiet. De informanter som har positiva attityder till svenska beskrev deras känslor mest med adjektiv som *ivrig* och *förväntansfull* medan de informanter som hade negativa attityder beskrev deras känslor mest med adjektiv som *neutral*, *osäker*, *fördomsfull* och *rädd*. Det fanns också en möjlighet att beskriva deras känslor med de adjektiv som jag hade inte lagt till enkäten. Dessa slags adjektiv var till exempel *omotiverad*, *förlöad* och *frustrerad* som informanter med negativa attityder hade angivit.

Tanken bakom det att jag delade informanternas svar också till något positiva och något negativa kategorier och inte lagt alla till neutrala var att det fanns sådana slags svar som hade till exempel negativa drag men inte var alldeles negativa eller positiva. Många av informanterna som jag har lagt till något positiva tycker antingen att svenskan är ett nyttigt ämne med tanke på deras framtid eller att svenskan är lätt att lära sig. Några av dessa informanter skriver också att tidigare såg dem att svenskan är ett onyttigt ämne men nuförtiden har dem märkt att deras ställningar till svenskan har förändrats till positivare. I följande exempel skriver informant 38 om det här på följande sätt:

Exempel 1

”Ruotsi on aina ollut pakkopullaa, mutta nykyään ruotsin opiskelusta on tullut mukavampaa.”

(Informant 38)

(Svenskan har alltid känt onödigt men idag har det [svenska språket] blivit trevligare.)

Informanterna 15 och 31 skriver också nedan om att svenskan är ett trevligt ämne men det talas inte så mycket i öster. På grund av det tycker dem att det skulle vara bättre att satsa på att studera engelska och för att svenskan talas inte så mycket avviker intressen till att lära sig språket inte så mycket från alla andra ämnen:

Exempel 2

”Ruotsi on mukavaa, mutta sitä ei puhuta kauhean paljon. Ehkä olisi parempi panostaa Englannin opiskeluun koska se on paljon kansainvälisempi kieli.” (Informant 15)

(Svenskan är trevligt men det talas inte förskräckligt mycket. Kanske det skulle vara bättre att satsa på att studera engelska för att den är mer internationellt språk.)

Exempel 3

”Ruotsin kieli ja sen opiskelu on mukavaa hyvän opettajan ja ryhmän avulla. Mielestäni ruotsin kielen opiskelu on minulle sama asia kuin muutkin pakolliset aineet, eli yritän oppia, niin paljon siitä kuin pystyn.” (Informant 31)

(Svenska språket och att lära sig det [svenska] är trevligt med hjälp av bra lärare och grupp. Enligt min åsikt att lära sig svenska är samma sak till mig som alla andra obligatoriska ämnen, alltså jag försöker att lära mig det så mycket som jag bara kan.)

Överlagt är fördelningen mellan positiva och negativa attityder ganska jämn. Jämfört med Åsa Bengtssons undersökning är ställningar till svenska språket ganska lika som år 2013. I Bengtssons resultat syns det att 41 % av norra och östra finländare stödde obligatoriska svenskundervisning (Bengtsson 2013: 11). Procentuellt syns det i min undersökning att 52 % av mina informanter hade positiva attityder till svenska. Även om Bengtsson ger inte exakta svar om hennes informanternas attityder kan man anta att om hennes informanter stödjer obligatoriska undervisningen i svenska har dem också positiva attityder till svenska språket. Ändå är Bengtssons resultat bara vägledande jämfört med min undersökning eftersom Bengtsson har behandlad östra och norra finländarnas åsikter som helhet och jag fokuserar i min undersökning bara till östra Finland.

Det kommer fram att kvinnorna har mer positiva attityder till svenska än män har. Av alla 23 informanter som har positiva eller något positiva attityder till svenska bara fem är män. Jämfört med Bengtssons undersökning är resultat likadana. Bengtsson konstaterar också i sin undersökning att kvinnor har mer positiva attityder till svenska (Bengtsson 2013: 14).

3.3. Faktorer som påverkar mycket

Som jag lyfte fram i teoridelen utvecklas våra attityder tidigt i barndomen när vi börjar att socialisera med varandra. Einarsson nämner två socialisationsperioder i sin bok *Språksociologi, den primära socialisationen och den sekundära socialisationen*. Under dessa två socialisationsperioder utvecklas

våra attityder. Under *den primära socialisationen* påverkar föräldrarna våra attityder och under *den sekundära socialisationen* påverkar våra vänner, lärare och massmedier våra attityder. (Einarsson 2009: 219)

I enkäten tog jag reda på om informanterna känner att deras vänner eller släktingars attityder påverkar deras attityder eller om diskussion i sociala medier om svenskans ställning påverkar informanternas attityder. Jag frågade om informanterna använder svenska på fritiden, lyssnar dem på svensk musik eller har informanterna svenskspråkiga vänner eller släktingar i deras närmaste krets. Jag hade också en uppgift i enkäten där det fanns 12 påståenden och skala från 1 till 5 där informanterna ska ringa in mest sanningsenlig alternativ. Svar med nummer 1 eller 2 betyder att saken påverkar lite informantens attityder, 3 betyder att informanten inte kan säga eller vet inte hur saken påverkar hans eller hennes attityder. Svar med 4 eller 5 betyder att saken påverkar mycket informantens attityder.

Informanter med positiva och något positiva attityder tycker att lärare, betyg, positiv respons på uppgifter och informanternas egna språkkunskaper påverkar mycket deras attityder. Som informant 31 lyft upp i exempel 3 är svenskan trevligt med hjälp av en bra lärare och grupp. Informanter med negativa attityder tycker att betyg och deras egna språkkunskaper påverkar mycket deras attityder men de tycker att läraren påverkar bara lite deras attityder medan informanterna med något negativa attityder tycker att läraren, betyg och deras egna språkkunskaper påverkar mycket deras attityder. Jag tycker att saken var intressant eftersom under *den sekundära socialisationen* påverkar läraren mycket våra attityder som Einarsson har lyft upp i sin bok. Också, informanter med negativa attityder kan inte säga om positiv respons på uppgifter påverkar deras attityder på något sätt. Det här syns också enkäterna fyllt av informanterna med något negativa attityder.

Jag tog reda på om vad tycker informanterna om andra språkens påverkan till att lära sig svenska. Det kommer fram att de flesta informanterna i alla fyra grupper som jag har delat dem in tycker att engelskan hjälper dem att förstå svenskans grammatikregler. Informanterna tycker också att det finns många likadana ord i engelskan vilka hjälper dem att komma ihåg orden i svenska. Informant 25 skriver följande om engelskans hjälp till att lära sig svenska:

Exempel 4

”Esimerkiksi kieliopissa verrataan englantiin (mikä menee samalla/eri tavalla), mikä on auttanut” (Informant 25)

(Till exempel i grammatiken man jämför till engelskan (vad som går på samma/på ett annat sätt), som har hjälpt.)

I det här fallet som informanten 25 lyfter upp tycker jag att deras lärare i svenska jämför svenskans grammatik till engelskan. Det finns ändå också informanter som tycker på ett annat sätt. Det fanns motiveringar om att svenskan skiljer mycket från finskan och att svenskan har ingen relation till andra språken som informanterna kan. Till exempel informant 24 tycker att då man jämför språken (engelskan och svenska) i undervisningen det försvårar svenskans pluggande:

Exempel 5

”Muut kielet yleensä vain sekoittaa ruotsin opiskelua” (Informant 24)

(Mestadels andra språken bara försvårar svenskans pluggande.)

3.4. Faktorer som påverkar lite

Informanter med positiva attityder har inringat att negativ respons, vänners eller släktingars inställningar samt sociala medier, TV, tidningar och radio och fel i tal och skrift är saker som påverkar lite deras attityder. Informanter med negativa attityder tycker också att släktingars eller vänners inställningar samt alla medier och fel i tal och skrift är saker som påverkar lite deras attityder. Informanter med negativa attityder lägger till att läraren påverkar bara lite deras attityder. Informanter med något positiva attityder tycker att alla medier påverkar lite deras attityder och informanterna med något negativa attityder lägger till att vänners eller släktingars inställningar påverkar lite deras attityder vid sidan av alla mediers påverkan.

Som det står i Einarssons bok *Språksociologi* påverkar lärare, våra vänner och sociala medier våra attityder mycket under den sekundära socialisationen (Einarsson 2009: 219). I min undersökning är resultaten motsatta. Enligt mina informanter har sociala medier, informanternas vänners och informanternas släktingars attityder bara liten inverkan på deras attityder. Också som tillägg tycker informanter med negativa attityder att läraren påverkar lite deras attityder. Enligt min undersökning kan man fatta ett beslut att saker under den sekundära socialisationen påverkar bara lite informanternas attityder. I undersökning *Opinionsmätning om svenskans ställning i Finland* nämner

Bengtsson att språkkunskaper är en av saker som påverkar finländarnas attityder (Bengtsson 2013). Det syns också i min undersökning att informanternas egna språkkunskaper påverkar starkt alla informanternas attityder.

Många av informanter med positiva och något positiva attityder skriver att deras vänner eller släktingar inte påverkar deras attityder för att deras motivation till att lära sig svenska är intern. Några informanter tycker också att deras vänner inte påverkar deras attityder men släktingar påverkar. Informant 33 motiverar det här på följande sätt:

Exempel 6

”Vaikka kaverit ei niinkään pidä kielestä, niin en ole antanut asian vaikuttaa. [---] Vanhemmat eivät niinkään ole kiinnostuneita, mutta kannustavat kuitenkin opiskeluun” (Informant 33)

(Även om mina vänner gillar språket inte så mycket har jag inte låtit saken att påverka mina attityder. [---] Mina föräldrar är inte så mycket intresserade [av svenska] men uppmuntrar till att studera.)

Informant 11 konstaterar också att hon låter sina vänner inte påverka hennes attityderna gällande svenska språket men hon ser att sina föräldrar påverkar hennes attityder. Hon skriver att det påverkar på något sätt att det är lättare att fråga saker gällande svenska då hennes föräldrar också kan svenska. Jag tycker att i det här fallet påverkar hennes föräldrarnas attityder positivt till informantens egna attityder.

Exempel 7

”Se vaikuttaa jonkin verran ainakin siten, että minun on helpompi kysyä ruotsin kieleen liittyviä asioita, kun vanhemmatkin ovat siitä kiinnostuneita.” (Informant 11)

(Det påverkar lite åtminstone på så sätt att det är lättare för mig att fråga saker gällande svenska språket då mina föräldrar också är intresserade av det.)

Informanter med något positiva attityder tycker att alla människorna är olika och tycker om olika saker och alla lever sitt eget liv. Det finns ändå informanter som tycker att sina vänner eller släktingar påverkar sina attityder. Till exempel informant 5 skriver om att hennes vänner kan svenska och talar svenska med henne men hennes släktingar kan inte alls svenska och det är därför hon talar svenska inte heller. Informant 22 konstaterar också att hon har olika framtidsplaner och alla har sin egen åsikt och intresse för att lära sig språken. Informant 38 skriver om sin åsikt på följande sätt:

Exempel 8

”Osa ystäväistäni pitää ruotsin opiskelusta, osa taas ei. Mielenpääteeseeni ei vaikuta ystäväni mielipide, mutta heidän kanssaan pystyn käymään väittelyä ruotsin kielestä, ja saamaan uusia näkökulmia itselleni.” (Informant 38)

(En del av mina vänner tycker om att lära sig svenska, en del i sin tur inte. Mina vänners åsikt påverkar inte min åsikt men jag kan debattera om svenska språket med dem och få nya åsikter till mig själv.)

Informanter med negativa och något negativa attityder tycker också att deras vänner eller släktingar inte påverkar deras attityder gällande svenska språket men det finns en del av informanter som tycker att deras vänner eller släktingar påverkar attityder. Informant 18 motiverar sitt svar på följande sätt:

Exempel 9

”Kukaan sukulainen ei tykkää ruotsista joten varmana vaikuttaa” (Informant 18)

(Ingen av mina släktingar tycker inte om svenska så säkert påverkar.)

Informant 28 skriver också att han är inte alls intresserad av att studera och därför ser han att hans vänner och släktingar påverkar sina attityder. Han skriver också att hans vänner är inte heller intresserade av svenska. Informant 37 tycker också att det påverkar hennes attityder om hennes vänner är inte heller intresserade av svenska. Hon skriver också att om släktingar pressar på att plugga så det finns ingen annan möjlighet än bara plugga.

Exempel 10

”Jos sukulaiset painostaa opettelemaan silloin opetellaan” (Informant 37)

(Om släktingar pressar på att plugga, då pluggar man.)

Alla informanter i alla fyra kategorier ser mediers påverkan som liten. Det som jag tycker var intressant var att hur man tolkar olika artiklar och rubriker samt vilka medier man följer påverkar hur man ser mediers påverkan med tanke på informanternas attityder. Till exempel informant 24 med något positiva attityder konstaterar att på sätt och vis det kommer fram i sociala medier hur viktig svenskan är i Finland medan informant 34 tycker att diskussion i sociala medier om svenskans ställning i Finland förstärker åsikten om svenskans onyttighet. Det var ganska svårt att analysera negativa informanternas svar för att de inte hade motiverat deras svar så mycket som andra informanter.

3.5. Svenskans nyttighet i östra Finland

I detta kapitel presenterar jag resultat om hur informanterna ser svenska språkets ställning i östra Finland idag. Är svenskan nyttigt eller onyttigt? Diskussion i medier om detta har varit stark. Till exempel finska rundradion *Yle* har skrivit många artiklar om saken och hur finländarna ställer sig till svenska språket. Kai Jaskari skrev år 2019 i sin artikel *Kysely: Kysymys ruotsin kielen tärkeydestä jakaa suomalaiset kahtia – neljäsosa sanoo, ettei osaa kieltä lainkaan* om saken och det kom fram samma resultat som i Bengtssons undersökning. Bara 37 % av norra och östra finländare tycker att svenskan är nyttigt (Jaskari 2019).

I enkäten frågade jag informanternas åsikter om hur informanterna ser svenska språket i östra Finland i dag. Jag frågade informanternas åsikt med hjälp av uppgiften med påståenden där fanns en påstående om hur Joensuu geografiska läge påverkar informanternas attityder till svenska språket. Jag hade också ett utrymme i enkäten där informanterna kunde skriva lite mer om deras ställningar gällande svenska språket, jag använder deras svar i exemplar nedan. Jag använder samma delning av informanterna också i detta kapitel som före, alltså jag lyfter upp informanternas åsikter från alla fyra grupper: positiva, något positiva, något negativa och negativa, samt jag analyserar deras svar också som en helhet.

När jag analyserar alla informanternas svar som helhet kommer det fram att 20 av alla informanter tycker att Joensuu geografiska läge påverkar bara lite till deras attityder samt 19 tycker att Joensuu läge påverkar mycket deras attityder. 5 informanter visste inte hur mycket eller lite Joensuu läge påverkar deras attityder. Som det syns är fördelningen mellan informanterna ganska jämn med tanke på om hur informanterna tycker om Joensuu läge påverkar deras attityder.

9 av 12, alltså av alla informanter med positiva attityder, tycker att Joensuu läge påverkar bara lite deras attityder till svenska språket. Bland informanter med något positiva attityder är fördelningen ganska jämn. 3 av 11 informanter med något positiva attityder tycker att Joensuu läge påverkar deras attityder bara lite samt 5 informanter i gruppen tycker att det påverkar mycket deras attityder. Mestadels tycker informanterna med något positiva och positiva attityder inte att Joensuu läge påverkar deras attityder negativt.

Informanter med positiva attityder skriver om geografiska läges påverkan till exempel att även om svenskan är inte nyttigt i östra Finland är det nyttigt på andra ställen i Finland och att det finns många

svensktalande människor i Finland. Informant 39 skriver följande om hennes tankar till svenska språket i östra Finland:

Exempel 11

”Ymmärrän hyvin ajatukset Ruotsin hyödyttömyydestä täällä itärajalla. Itse kuitenkin pidän ruotsista. Ehkä en olisi sitä aloittanut jos ei olisi pakollinen mutta jatkaisin kyllä.” (Informant 39)

(Jag förstår mycket väl tankarna om svenskans onyttighet här på östra gränsen. Ändå tycker jag själv om svenska. Kanske skulle jag inte ha börjat [studera svenska] om det [svenska] inte var ett obligatoriskt ämne men jag skulle fortsätta att läsa det [svenska] ändå.)

Informant 22 med något positiva attityder lägger till att även om svenskan är inte nyttigt i östra Finland är det ändå bra att kunna grundläggande saker i svenska språket. Informant 24 lyfter fram också att svenska språket är en del av finska bildning och att det alltid är trevligt att lära sig nya språk:

Exempel 12

”Kyllä on hyvä osata perusjuttuja ruotsiksi jos aikoo vain Suomessa asua (ei siis muuttaa Ruotsille)” (Informant 22)

(Visst är det bra att kunna grundläggande saker i svenska om man bara tänker att bo i Finland. (Om man inte flyttar till Sverige.))

Exempel 13

”Uskon, että ruotsinkieli on osa suomalaista sivistystä sen historiallisen taustan takia. Uusia kieliä on muutenkin ihan kiva opiskella.” (Informant 24)

(Jag antar att svenska språket är en del av finska bildning på grund av dess historiska bakgrund. Det är i alla fall trevligt att lära sig nya språk.)

Bland informanterna med något negativa attityder är fördelningen mellan svar ganska jämn. 3 av 8 informanter med något negativa attityder tycker att Joensuu läge påverkar lite deras attityder medan 4 tycker att saken påverkar mycket deras attityder. Informanterna med negativa attityder tycker att Joensuu läge har en stor påverkan deras attityder. 8 av 13 tycker att Joensuu läge har en stor påverkan deras attityder samt 4 av 13 tycker att saken påverkar lite deras attityder. Joensuu påverkan till informanterna med negativa och något negativa attityder var mest negativt för att svenskan hörs inte så mycket i östra delar av Finland medan informanterna med positiva och något positiva attityder tycker inte att Joensuu läge är en betydelsefull faktor med tanke på deras attityder.

Informanterna med negativa och något negativa attityder till svenska språket ställer sig till svenskans ställning mer nekande än informanterna som har positiva eller något positiva attityder. Informanter som har mer nekande attityder till svenska motiverar sina svar med till exempel att de inte kommer att behöva svenska på arbetet i framtiden och att många svensktalande människor i Finland kan också engelska samt att informanterna inte kommer att flytta till Sverige eller till ett område där svenskan behövs. Informant 18 motiverar sina tankar om svenskans ställning i östra Finland med att svenskan behövs bara i kusten och informant 32 lägger till att man hör svenskan inte i östra Finland:

Exempel 14

”ei sitä muualla kuin rannikolla ja ruotsissa edes voisi tarvita vahingossakaan” (Informant 18)
(Man kommer inte att behöva svenskan någon annanstans av misstag än bara i kusten och i Sverige.)

Exempel 15

”Tylsistytää, eikä Itä-Suomessa kuule/ole hyötyä” (Informant 32)
(Det känns enformigt och man hör den [svenskan] inte i östra Finland samt det är onyttigt.)

I Åsa Bengtssons undersökning *Opinionsmätning om svenskans ställning i Finland* kom det fram att stödet för det obligatoriska svenskundervisning var svagast i norra och östra Finland. Bara 41 % av norra och östra finlänningar stödde obligatoriska svenska. (Bengtsson 2013: 12) År 2019 tog Kai Jaskari reda på samma sak i sin undersökning *Kysely: Kysymys ruotsin kielen tärkeydestä jakaa suomalaiset kahtia – neljäsosa sanoo, ettei osaa kieltä lainkaan* och det kommer fram att antalet bland norra och östra finlänningar som ger stöd för det obligatoriska svenska i Finland har sjunkit från 41 % till 37 %. (Jaskari 2019)

Jag analyserade informanternas svar i alla uppgifter i enkäten som en helhet oberoende vilken grupp informanten hör till. Det kommer fram att 39 % av alla 44 informanter tycker att svenskan är nyttigt i östra Finland även om man inte har så många kontakter till språket på fritiden. 61 % av alla 44 informanter i sin tur tycker att svenskan är ett onyttigt ämne och kanske det skulle vara bättre att studera något annat språk istället. När man jämför mina resultat med Bengtssons och Jaskaris undersökningar kommer det fram att stödet till obligatoriska svenskan är lägre än år 2013 men större än år 2019.

4. SAMMANFATTANDE DISKUSSION

Syftet i min avhandling var att forska i gymnasisternas attityder till svenska språket i Joensuu. Jag bestämde mig att analysera informanternas svar ur östra finländarens perspektiv och att använda både *kvantitativa* och *kvalitativa* metoden i analysdelen. Materialet bestod av 44 enkätsvar som jag samlade i februari 2020. I teoridelen presenterade jag först viktiga begrepp som *attityd* och *attityderna till språk* och hur attityderna utvecklar sig. Där lyfte jag upp också begrepp som *den primära socialisationen* och *den sekundära socialisationen*. Jag presenterade också tidigare studier gällande mitt tema. Mina forskningsfrågor var:

1. Vilka slags attityder har gymnasisterna i Joensuu gällande svenska språket?
2. Vilka faktorer påverkar deras attityder gällande svenska språket?
3. Är det nyttigt att lära sig svenska i Joensuu enligt gymnasisterna?

Innan jag började att undersöka mitt ämne och att skriva min avhandling tyckte jag att informanternas attityder till svenska språket skulle vara mycket nekande för att de bor nära ryska gränsen och man hör inte mycket svenska i staden. Många av mina vänner från östra Finland har också sagt att de anser svenskan onyttigt. Jag delade informanternas svar till fyra kategorier: *positiva*, *något positiva*, *något negativa* och *negativa*. 12 informanter av 44 hade positiva attityder, 11 något positiva attityder, 8 något negativa och 13 negativa attityder. Procentuellt kom det fram i min undersökning att 52 % av mina informanter hade positiva eller något positiva attityder till svenska medan 48 % av informanterna hade negativa eller något negativa attityder till svenska språket.

Informanter med positiva och något positiva attityder hade lyft upp att lärare, positiva respons på uppgifter, betyg och informanternas egna språkkunskaper påverkade mycket deras attityder. Informanter med negativa attityder hade lyft upp att betyg och deras egna språkkunskaper påverkade mycket deras attityder och informanterna med något negativa hade lagt till att också läraren påverkade mycket deras attityder. Informanter med positiva attityder tyckte att negativ respons på uppgifter, vänner eller släktingars attityder till svenska språket samt sociala medier och fel i tal och skrift påverkade lite deras attityder medan informanterna med negativa attityder tyckte att vänner eller släktingars attityder samt fel i tal och skrift, läraren och alla medier påverkade lite deras attityder. Informanter med något positiva attityder såg mediernas påverkan som liten och informanter med något negativa attityder hade lagt till att vänner och släktingar påverkar lite deras attityder. Det kom också fram att informanternas motivation till att lära sig svenska är intern och att de inte låter sina vänner

att påverka deras attityder. Några av informanterna skrev också att de inte låter deras vänner att påverka deras attityder men tycker att deras släktningar påverkar deras attityder. Alla informanterna såg mediernas påverkan som liten men det fanns skillnader om hur informanterna tolkar olika artiklar: Informanter med positiva attityder konstaterade att på sätt och vis det kommer fram i medier hur viktig svenskan är i Finland medan informanterna med negativa attityder skrev att diskussion i medier förstärker åsikten om svenskans onyttighet.

20 av 44 informanter tyckte att Joensuu geografiska läge påverkar lite deras attityder medan 19 informanter tyckte att det är en sak som påverkar mycket deras attityder. Då jag analyserade informanternas enkäter som en helhet oberoende av till vilken grupp de hör till och studerade på en allmän nivå deras svar kom det fram att 61 % tycker att svenskan är ett onyttigt ämne i östra Finland medan 39 % tycker att svenskan är nyttigt i östra delar av Finland. Informanterna motiverar sina svar med till exempel att även om svenskan är onyttigt i öster är den viktig i någon annanstans samt att svenskan är en del av finska bildning. Informanter med negativa attityder lyfte upp att man klarar sig med engelskan i Sverige eller i Finland med svensktalande människor och att de inte kommer att flytta till ett område eller till Sverige där svenskan behövs.

Enligt min undersökning och informanternas svar är informanternas attityder till svenska språket i allmänhet mer positiva än negativa medan som ett skolämne är attityder till svenska mer negativa än positiva. Några informanter skrev att enligt deras åsikt är svenskan inte nyttigt i östra delar av Finland men de förstår dess nytta i någon annan del i Finland.

Enligt min egen åsikt går attityder till svenska språket hand i hand med skolframgång. Om svenskan känns svårt påverkar det också studerandenas framgång i svenska och då skolframgång inte är bra påverkar det negativt studerandens attityder för att studeranden blir frustrerad. I alla fall blev jag överraskad av mina resultat och hur jämt var delningen i Joensuu läges påverkan till informanternas attityder samt hur jämn positiva och negativa attityders delning var. Det är inte 100 % säkert om mina resultat är pålitliga eftersom jag inte kan vara säker om informanterna har svarat noggrant och sanningsenligt på alla enkätsfrågor. Jag tycker att min undersökning ger bra information om östra finländarnas attityder till svenska till svensklärare och människor som är intresserade av vilka saker påverkar till språkattityder samt till människor som är intresserade av språkfrågan i Finland. Att skriva kandidatavhandling om gymnasisternas attityder var roligt och jag skulle gärna vilja studera temat vidare och studera mer om sociolingvistik och attitydernas påverkan. Det skulle vara intressant att forska till exempel finlandssvenskarnas ställningar till finska språket.

LITTERATUR

Material

Enkät svar besvarade av 44 informanter. Insamlingstid: 13.2.2020. Materialet bevaras hos skribenten.

Övriga källor

Allardt, Erik, 1997: Vårt land, vårt språk – Kahden kielen kansa. Helsingfors: Yliopistopaino.

Bengtsson, Åsa, 2013: Opinionsmätning om svenskans ställning i Finland. [Citerat 27.3.2020].

Tillgänglig:

<<https://docplayer.se/43155369-Opinionsmatning-om-svenskans-stallning-i-finland.html>>

Einarsson, Jan, 2009: Språksociologi. Lund: Studentlitteratur.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula, 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi

Jaskari, Kai, 2019: Kysely: Kysymys ruotsin kielen tärkeydestä jakaa suomalaiset kahtia – neljäsosa sanoo, ettei osaa kieltä lainkaan. [Citerat 19.5.2020]. Tillgänglig: <<https://yle.fi/uutiset/3-10898922>>

Johansson, Marjut & Pyykkö, Riitta, 2005. Monikielinen Eurooppa kielipolitiikkaa ja käytäntöä. Gaudeamus: Helsinki.

Mustila, Eero, 1990: Finska gymnasieelevers motivation för, attityder till och intresse för svenska. Helsinki: Helsingfors universitet.

Norrby, Catrin & Håkansson, Gisela, 2010: Introduktion till sociolingvistik. Falun: Norstedts.

Muntliga källor

E-postmeddelande med gymnasieläraren, 5.2.2020.

BILAGA. FRÅGEFORMULÄR

Hei! Olen toisen vuoden ruotsin kielen opiskelija Oulun yliopistossa. Teen kandidaatintutkielmaani asenteista ruotsin kieltä kohtaan.

Käytän tätä kyselyä apuna tutkimukseni kirjoittamiseen ja siksi toivonkin, että täytät kyselylomakkeen jokaisen kohdan todenmukaisesti ja huolellisesti.

Kyselyyn vastataan anonyymisti ja vastaaminen ei velvoita sinua mihinkään. Kyselyyn vastaaminen on luottamuksellista ja valmiista tutkimuksesta ei voi tunnistaa yhden tietyn vastaajan vastauksia.

Hävitän vastaukset työni valmistuttua.

Mikäli sinulle tulee kysyttävää, voit laittaa sähköpostia alla olevaan sähköpostiosoitteeseen.

Kiitos avustasi!

Teemu Tuomisto

teemu.tuomisto@student.oulu.fi

Oulun yliopisto, ruotsin kieli

1. Monesko vuosi sinulla on opinnoissa? 1. vuosi 2. vuosi 3. vuosi 4. vuosi

2. Äidinkieli / Äidinkielet? suomi ruotsi venäjä muu, mikä? _____

3. Sukupuoli: mies nainen muu / en halua sanoa

4. Opiskeletko A- vai B-ruotsia?

A-ruotsia (pitkää ruotsia)

B-ruotsia (keskipitkää ruotsia)

5. Mitä muita kieliä opiskelet/olet opiskellut? Voit valita useamman vaihtoehdon.

englanti saksa ranska venäjä espanja italia

muu, mikä / muita mitä? _____

6. a) Minkä kouluarvosanan antaisit itse itsellesi ruotsin kielen taidoistasi tähän mennessä?

4 5 6 7 8 9 10

b) Minkä arvosanan sait edellisestä ruotsin kurssistasi?

4 5 6 7 8 9 10

7. Koetko muiden kielten opiskelun auttavan sinua ruotsin opiskelussa?

a) Kyllä En

b) Miksi / Miksi et?

8. Onko sinulla ruotsinkielisiä ystäviä/sukulaisia lähipiirissäsi? Jos on, niin ketä/keitä?

9. a) Käytätkö ruotsia vapaa-ajalla? Kyllä En

b) Jos vastasit kyllä, niin miten usein?

Erittäin usein Usein Välillä Melko Harvoin Harvoin

c) Jos vastasit kohtaan a kyllä, niin millaisissa tilanteissa olet käyttänyt ruotsia?

10. a) Kun aloitit ruotsin opiskelun ensimmäistä kertaa (esim. yläkoulussa), mitä tunteita se sinussa herätti? Voit valita useamman vaihtoehdon.

Olin: innostunut pelokas epävarma motivoitunut ahdistunut vihastunut
ennakkoluuloinen neutraali jännittynyt odottavainen
muu, mikä / muita, mitä?

b) Kerro omin sanoin, mistä koit ajatustesi johtuvan?

11. a) Miten koet suhtautumisesi ruotsin opiskeluun muuttuneen verrattuna siihen, kun aloitit ruotsin opiskelun?

b) Mistä luulet muutoksen johtuvan?

12. a) Ruotsin kielen opiskelu on mielestäni?

Helppoa Melko helppoa Vaikea sanoa Melko vaikeaa Vaikeaa

b) Miksi?

13. Aiotko kirjoittaa ruotsin kielen ylioppilaskirjoituksissa?

a) Kyllä En En osaa sanoa

b) Miksi / Miksi et?

14. Opiskelisitko ruotsia, mikäli se olisi vapaaehtoista?

a) Kyllä En En tiedä

b) Miksi / Miksi et?

15. Koetko ruotsin opiskelun hyödylliseksi tulevaisuuttasi ajatellen?

a) Kyllä En En tiedä

b) Miksi / Miksi et?

16. Seuraatko ruotsinkielisiä kanavia sosiaalisessa mediassa?

(esim. Youtube, Snapchat, Instagram, ...)

a) Kyllä En

b) Jos vastasit kyllä, niin mitä?

17. Katsotko ruotsinkielisiä ohjelmia tai luetko ruotsin kielisiä lehtiä?

a) Kyllä En

b) Jos vastasit kyllä, niin mitä?

18. Kuunteletko ruotsinkielistä musiikkia?

a) Kyllä En

b) Jos vastasit kyllä, niin mitä?

19. Miten paljon koet seuraavien asioiden vaikuttavan kiinnostukseesi ruotsin kieltä kohtaan?

Ympyröi mielestäsi todenmukaisin vaihtoehto.

1 = ei ollenkaan, 2 = melko vähän, 3 = en osaa sanoa, 4 = melko paljon, 5 = paljon

a) Joensuun maantieteellinen sijainti:	1	2	3	4	5
b) Opettaja:	1	2	3	4	5
c) Arvosanat	1	2	3	4	5
d) Positiivinen palaute tehtävistä:	1	2	3	4	5
e) Negatiivinen palaute tehtävistä:	1	2	3	4	5
f) Sukulaisten ja perheen suhtautuminen ruotsia kohtaan:	1	2	3	4	5
g) Ystäväpiirin suhtautuminen ruotsia kohtaan:	1	2	3	4	5
h) Oma kielitaito:	1	2	3	4	5
i) Virheet kirjoittamisessa:	1	2	3	4	5
j) Virheet puheessa:	1	2	3	4	5
k) Sosiaalinen media:	1	2	3	4	5
l) Televisio, lehdet, radio:	1	2	3	4	5

20. Pitävätkö ystäväsi ruotsin kielen opiskelusta?

a) Kyllä Ei En tiedä

b) Koetko ystäväsi suhtautumisen vaikuttavan omiin asenteisiisi?

Kyllä En En tiedä

c) Miksi / Miksi et?

21. Koetko sukulaistesi suhtautumisen ruotsin kieleen vaikuttavan omiin asenteisiisi ruotsin kieltä kohtaan?

a) Kyllä En En tiedä

b) Miksi / Miksi et?

22. Koetko mediassa käydyssä keskustelussa ruotsin kielen asemasta vaikuttavan omaan suhtautumiseesi ruotsin kieltä kohtaan?

a) Kyllä En En tiedä

b) Miksi / Miksi et?

23. Kirjoita tähän muita mietteitä suhtautumisestasi ruotsin kieleen.

Kiitos vastaamisesta!